

Excimer „opraví“ rohovku oka

Minulý pondelok na vaše otázky na Linke Pravdy odpovedala MUDr. Tatiana Ďurčová z EXCIMER laserovej ambulancie v Bratislave.

Konduktívna keratoplastika

44-ročná čitateľka I. W. z Bratislavy: Celý život som mala dobré oči, až s vekom sa mi zhoršili, nosím okuliare na čítanie, dvojky dioptrie na oboch očiach. Zaujala ma informácia o novej metóde určenej pre ľudí, ako som ja. Na akom princípe konduktívna keratoplastika funguje? Tiež sa pomocou nej odstraňuje mikroskopická vrstva rohovky ako excimerovým laserom? Odpovedzte mi úprimne, bolí to? Peniaze by ani neboli problémom, mám však strach z bolesti.

Konduktívna keratoplastika je nová metóda refrakčnej chirurgie, určená pre ľudí nad 40 rokov, ktorí nosia plusové okuliare na čítanie a tiež pre ďalekozrakých, ktorí nosia plusové dioptrie do diaľky. Táto metóda využíva rádiolokvenčné vlny, ktorými sa neodstraňuje nijaká časť rohovky, ale vplyvom tohto žiarenia sa zmení jej zakrivenie, ktoré mení dioptriou oka. Je to nebolestivý zákrok, ktorý trvá asi 3 minúty, jeho riziko je minimálne a väčšina pacientov je schopná robiť bežné aktivity a nastúpiť do práce už na druhý deň. Je vhodný do +2,5 dioptrie. Súčasťou zotavovania sa môže byť nanajvýš zvýšené slzenie či rezanie oka. Princíp je teda úplne iný ako zákrok excimerovým laserom.

Pre vás, ale aj pre viacerých čitateľov, ktorí sa na túto metódu pýtali, je potrebné zdôrazniť jedno: Konduktívnu keratoplastiku robíme u pacientov so stareckým videním, tzv. presbyopiou (potreba okuliarov na čítanie v súvislosti so starnutím oka po štyridsiatke) len na jednom oku. Princípom je zoperovať tzv. nedominantné oko do blízka, pričom druhému, dominantnému oku, ostáva pôvodné dobré videnie

do diaľky. Je to jediný možný spôsob, ako odstrániť dioptrie na čítanie, akýsi kompromis. Pacientov mozog sa časom naučí automaticky prepínať – pri čítaní používa predovšetkým „vykorigované“ oko a potlačí vnem oka, ktoré vidí dobre do diaľky, a naopak. Keby sme totiž takému človeku operovali obe oči, bude logicky potrebovať mínusové okuliare do diaľky. Zárok na oboch očiach sa robí len v prípade, ak ide o ďalekozrakého človeka. Takisto je potrebné počítať s tým, že starnutie oka (presbyopia) aj ďalekozrakosť sa vekom zhoršujú, to znamená, že dioptrie sa pri nich menia. Interval, keď pacient potrebuje zákrok zopakovať, je individuálny, priemerne je to asi 5 rokov.

„Dorovnanie“ dioptrií
Čitateľka: Už 50 rokov nosím okuliare, na pravom oku mám mínus 6,5, na ľavom mínus 12 dioptrií. Okuliare mi neprekážajú, je však možné aspoň upraviť ľavé oko na úroveň pravého?

Dá sa to, prirodzene, ak bude predoperačné vyšetrenie v poriadku a v očku nie je iný problém. Niekedy sa totiž dioptria na jednom oku po päťdesiatke, šesťdesiatke môže zhoršovať, keďže starne a mení sa šošovka. Ak sa teda zistia

rom dioptriou, problém je skôr to, kedy riešiť a kedy operovať tú šošovku. Ak by sa vám však dioptrie v oboch očiach podarilo „dorovnať“, je možné predpísať vám okuliare, ktoré lepšie znesiete.

Čo s eróziou rohovky?

Čitateľka B. z Popradu: Mojej dcérke diagnostikovali recidivujúcu eróziu rohovky. Dá sa tento problém riešiť excimerovým laserom?

Áno, išlo by o zákrok so skratkou PTK, fototerapeutickú keratektómiu. Ide o zákrok excimerovým laserom, ktorým sa odstraňujú niektoré povrchové zmeny rohovky, napr. jazvy, zákal, nehovace sa defekty epitelu a niektoré degeneratívne ochorenia rohovky. Lasery sú obrúsi povrchovú nerovnú časť tam, kde vznikajú problémy. Nikdy to nie je stopercentné, erózia sa môže zopakovať, ale nie tak často. Máme však dosť

skôr sa mi pôvodné dioptrie vrátili a posledných 8 rokov sa mi nemenia. V priebehu dvoch rokov by som chcela ešte jedno dieťa, je lepšie so zákrokom excimerovým laserom počkať, alebo sa mi opätovne môže počas tehotenstva zrak zhoršiť?

Hovoríte, že zhoršenie zraku v gravidite bolo vo vašom prípade len prechodné, potom došlo k návratu dioptrií na pôvodnú hodnotu. Ak vás počas druhého plánovaného tehotenstva čaká takisto len prechodné zhoršenie, potom závisí len od vás, kedy sa rozhodnete dať si oči operovať. V čase

diaľky, ale časom ich vymeníte za okuliare do blízka, pretože po štyridsiatke v súvislosti so starnutím oka začnete potrebovať okuliare na čítanie.

Možno úplne odstrániť dioptrie?

Zuzana I. prostredníctvom internetu: Na ľavom oku mám mínus 7,5 a na pravom mínus 7 dioptrií. Je možné ich úplne odstrániť excimerovým laserom, alebo by mi zostali čiastkové dioptrie? Ako dlho trvá stabilizácia zraku po operácii?

To, či vám bude možné odstrániť celé dioptrie, závisí od hrúbky rohovky na vašich očiach, od vášho veku a pooperačného hojenia. Stabilizácia zraku trvá pol roka. Odporúčala by som vám druh zákroku LASEK, ak máte hrubú rohovku, môže byť aj LASIK.

písalo každodenné zaťažovanie očí pri práci s počítačom. Je možná ešte ďalšia operácia excimerom a aké riziká by prinášala?

Odporúčala by som vám objednať sa na vyšetrenie na pracovisku, kde vás operovali. Ak je hrúbka vašej rohovky dostatočná, dá sa uvažovať o dokorigovaní súčasných dioptrií. Nevie, ako je to v iných centrách, u nás pacient za dodatočné korekcie neplatí ani po 10 rokoch. Riziká zákroku sú také isté ako pri prvej operácii.

Nevidím čiarové kódy

Marta G. z Bratislavy prostredníctvom internetu: Je možné upraviť moje oči tak, aby som nenosila dioptrie, resp. je možné znížiť ich? V súčasnosti nosím okuliare 3,25 a 3 dioptrie a denne pracujem ako účtovníčka. Robí mi problémy hľadieť do predlohy a následne do monitора počítača. Najhoršie je pre mňa kontrolovanie čiarových kódov na výrobkoch, niekedy musím používať lupu alebo sa spoľahnúť na kolegov. Bol by v mojom prípade možný zákrok excimerovým laserom, koľko by stál a uhradila by ho poisťovňa?

Podľa toho, čo píšete, máte pravdepodobne plusové dioptrie, inak by ste na čiarové kódy videli. Poisťovňa vám zákrok neuhradí, cena závisí od jeho druhu a u vás by pripadala do úvahy konduktívna keratoplastika. Rozhodne vám však treba dôkladne vyšetriť zrak. Máte náročné povolanie, pri ktorom potrebujete dokonale vidieť do blízka oboma očami, takže by som vám, pravdu povediac, skôr odporúčala dobré okuliare na korekciu zraku. Konduktívna keratoplastika koriguje videnie len na jednom oku, maximálne do výšky +2,5 (+3) dioptrie. Robia ju v Bratislave a v Košiciach.

Je potrebné odporúčanie?

Čitateľ z Košíc: Potrebujem na vyšetrenie na excimerovom pracovisku nejaké odporúčanie od lekára?

Odporúčanie nepotrebujete. Stačí sa objednať. Po vyšetrení sa s vami dokážeme porozprávať, v čom vám vieme a v čom nemôžeme pomôcť. (bs)

Tatiana Ďurčová:
Zákroku predchádza dôkladné vyšetrenie očí.

zmeny na šošovke, excimer a korigovanie krátkozrakosti na rohovke nemá význam. Rozdiel šesť dioptrií medzi jedným a druhým okom sa však dá „dorovnať“, len vás treba dôkladne vyšetriť. Nedávno sme tu totiž mali pacientku, ktorej za posledný rok „narástla“ dioptria na oku o mínus 3 dioptrie, a nebolo to spôsobené nárastom krátkozrakosti, ale šošovka zmenila svoj tvar a oko posunula viac do mínusu. Spomínam to preto, že nie je problém zoperovať exime-

pacientov, u ktorých sa už problém neopakoval, resp. už sa neohlásili. Nech sa dcéra objedná na vyšetrenie na niektorom z excimerových pracovísk. Za zákrok sa platí, u nás stojí 5-tisíc korún.

Excimer až po pôrode?

33-ročná čitateľka: Na jednom oku mám mínus 5,5 dioptrie, na druhom mínus 6. Počas tehotenstva u mňa došlo ku prechodnému zhoršeniu zraku, ale ne-

zákroku by ste však nemali byť tehotná a treba počítať aj s tým, že v pooperačnom období si do očí v rámci prevencie nežiaduceho hojenia kvapkáte kortikoidové kvapky, ktoré by ste si nemali dávať ako tehotná ani dojčiaci matka. Ak pacientka náhodou otehotnie počas pooperačnej liečby, liečbu prerušujeme.

A ak by som sa rozhodla dať sa operovať až vo veku 36 rokov, teoreticky už ako dvojnasobná matka?

Zbavíte sa okuliarov do

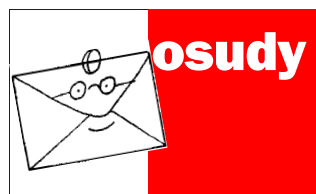
Ďalší zákrok excimerom?

Miroslava prostredníctvom internetu: V roku 1999 som absolvovala operáciu očí excimerovým laserom, metódou PRK. Predtým som nosila okuliare s dioptriou mínus 2,5. Najprv mi robili jedno oko a po mesiaci druhé. S výsledkom som spokojná, ale v poslednom období pociťujem zhoršenie zraku, pod ktoré sa asi pod-

Hanblivá, ale „štedrá“

Autormi rubriky sú odborníci – externí spolupracovníci našich novin. Príbehy, ktoré opisujú, sa skutočne stali. Pre každého z nich je však závažná väčšia či menšia povinnosť zachovávať mičanivosť, preto pri písaní svojich príspevkov skutočne okolnosti natoľko zmenili, aby dodržali etiku svojej profesie. Zo spomínaného dôvodu sa vám predstavujú iba krstnými menom.

Pracoval som v regióne, kde takmer deväťdesiat percent obyvateľov vyznávalo pravoslávne náboženstvo. Viedlo to k tomu, že sme tam mali dvakrát ročne Vianoce aj Veľkú noc, najprv sviatky rímskokatolíckej a po nich pravoslávne. V nemocnici sme mali personál jednej aj druhej náboženskej príslušnosti. Pravoslávni kolegovia mávali služby počas našich Vianoc a Veľkej noci a my zas opačne.

Tak to bolo aj počas pravoslávnej Veľkej noci začiatkom 60. rokov. Slúžil som v nedeľu aj počas Veľkonočného pondelka. Interné a chirurgické oddelenia boli poloprázdné, ležali tam len tí pacienti, ktorí nemohli pre svoj zdravotný stav svätiť sviatky doma.

V službe nebolo veľmi čo robiť, a tak som sa išiel prejsť po oddeleniach a trochu si pohovoriť s pacientmi, chcel som, aby mi čas rýchlejšie ubehol a zároveň som sa potreboval priučiť ich rusínskemu jazyku, ktorý som využíval najmä pri kontakte s deťmi pacientmi z regiónu. V jednej izbe ležali ženy a ja som sa zdržal dlhšie, lebo debata bola pomerne zaujímavá. Pýtali sa ma, odkiaľ som, kde som študoval, ako sa mi tam páči a podobné všeobecné otázky. Ja som sa ich

opýtal, či sú spokojné, aké majú problémy, ako prežívajú to, že nie sú doma pri svojich blízkych.

Jedna z nich bola veľmi zhovorčivá a hovorí mi: „Viete, nemám sa tu zle, ale jedna vec sa mi strašne nepáči.“ „A čo to má byť?“ pýtam sa. „To, že sa musím každý deň niekedy aj viackrát ukazovať.“ „Veď to nič nie je,“ ubezpečoval som ju. „Ste v nemocnici a lekári musia vidieť, ako sa vám rana po operácii žľznika hojí.“ „Ja viem,“ odpovedala mi s odzbrojujúcou úprimnosťou, „ale

ja na to nie som zvyknutá. Žijem už tridsať rokov s manželom, ale ešte ani raz som sa mu neukázala.“ Ostal som ako obarený a priznám sa, vôbec som jej neveril. Ostatné pacientky sa pridali ku mne s tým, že to určite nebude pravda.

„Ale je to pravda,“ presviedčala nás rozhodne „hanblivá“ pacientka s vyoperovaným žľzníkom. „Môžem to odprisať. Viete, ja som taká žena, že radšej trikrát dám, ako mám raz ukázať!“

Vladimír, lekár z východu